

2018 թ. ԶՀԿ ԴԵՊՈ ԾՐԱԳՐԻ
ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՌՈՒՆԵՐԻ
ՀԱՋՈՂՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՈՉ ԹԵ ՁՈՒԿ,
ԱՅԼ ՁԿՆՈՐՍԱԿԱՆ ԿԱՐԹ»

Կազմակերպության ներքին կառավարումը և բարելավումը հաճախ թվում են ձանձրալի և միօրինակ: ԶՀԿ Դեպո-ի նպատակն է փոխել այս վերաբերմունքը, ցույց տալ, որ դրանք կարող են լինել հաճելի, ոգևորիչ, ստեղծարար, արդյունավետ: ԶՀԿ-ները հաճախ չունեն ներքին զարգացման և կայունության վրա աշխատելու հնարավորություն, նաև հակված են դրանց ավելի քիչ ուշադրություն դարձնելու՝ չկարևորելով դրանք, համարելով «բյուրոկրատացում»: Բայց նրանք, ովքեր դառնում են ԶՀԿ Դեպո-ի շահառուներ, այլ բան են պատմում:

«Թևեր» առան

Արևիկ Դետրոյանսն ու Աշխեն Բաբայանսն ակտիվացրին Սպիտակի Յելիսկյան խումբը (ՍՀԽ)՝ Սպիտակում և հարևան համայնքներում մարդու իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված գործունեության նպատակով: Կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանությամբ զբաղվող կազմակերպությանը սատարել են դրամաշնորհատուներ: Ծրագրեր իրագործելիս և գումարների հայթայթման ուղղությամբ աշխատելիս փոքր թիմը ժամանակ և միջոցներ չունե՛ր՝ մտածելու կազմակերպության ռազմավարական աճի, ներքին զարգացման մասին: Առաջին հինգ տարիների ընթացքում զարգացումը, կայուն հաղորդակցման համակարգեր ձևավորելը, արդյունավետ ջատագովության մեթոդները և շատ այլ խնդիրներ օրակարգի մաս էին կազմում, սակայն դրանք հասցեագրելու ուղիները հստակ չէին:

Երբ Դեպո-ն հանդես եկավ առաջարկով՝ սատարել ԶՀԿ-ների կազմակերպական աճին, ՍՀԽ-ն բաց չթողեց հնարավորությունը: 2015 թ. սկզբին ՍՀԽ-ն սկսեց ակտիվորեն օգտվել Դեպո-ի ռեսուրսներից: Դիմումը ներկայացրին www.hkdepo.am հարթակի միջոցով՝ գտան հայտարարությունը, երբ որոնում էին զարգացման հնարավորություններ: Հայտ ներկայացրին մասնակցելու ԶՀԿ կառավարման դպրոցին: Այնուհետև ՍՀԽ-ն գնահատեց իր կարողությունները, գործածելով **Կազմակերպական կարողությունների զարգացման գործիքը**: Սա եզակի մեթոդաբանություն է, որն օգնում է հասկանալ ԶՀԿ-ների կարիքները և առաջնահերթությունները:

Խորհրդատվության արդյունքների հիման վրա ՍՀԽ-ն դիմեց «ԶՀԿ-ների կայունության ռազմավարության» ֆինանսավորման բաղադրիչին և ստացավ փոքրածավալ աջակցություն՝ Հայաստանով մեկ ԶՀԿ-ներ այցելելու, կազմակերպական քաղաքականության, գործելակերպի և հաղորդակցության ոլորտներում նրանց փորձից դասեր քաղելու և լավագույն փորձն իրեն հարմարեցնելու նպատակով:

Կայունությանն ուղղված ներքին կարողությունների զարգացումը երկարատև գործ է, արդյունքները տեսանելի են դառնում տարիների նվիրված աշխատանքից հետո միայն: 2018 թ.

վերջին, երբ ամփոփվում էր Դեպո-ի ծրագիրը, ՍՀԽ-ն արձանագրեց. ընդլայնել էր գործունեության շրջանակը, մեկ փոքրածավալ ծրագրից անցել հինգ շարունակական նախաձեռնությունների, ուներ ավելի մեծ գրասենյակ և, բացի Աշխենից և Արևիկից, ևս չորս աշխատակից: Այլ ԶՀԿ-ներ այցելելուց հետո ՍՀԽ-ն ձևավորեց գործընկերային ցանց երկրով մեկ, թողարկեց իր կայքը՝ www.spitakhelsinki.org և

ծրագրում է հիմնել սոցիալական ձեռնարկություն: Նախորդ վեց տարիների համեմատ կազմակերպությունը զգալիորեն աճել է երեք տարվա ընթացքում:

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հետ աշխատող «Հավասար իրավունքներ, հավասար հնարավորություններ» ԶՀԿ-ի (ՀԻՀՀ) աշխատակիցները պնդում են, որ օգտակար տեղեկություն որոնելիս www.hkdepo.am հարթակը նրանց ամենաշատ օգտագործած ռեսուրսն է: ՀԻՀՀ-ն օգտվել է Դեպո-ի խորհրդատվություններից, ԶՀԿ կառավարման դպրոցից և Կարողությունների զարգացման գործիքի միջոցով գնահատումից: ՀԻՀՀ-ի նախագահ Անուշ Ասլանյանը նշում է.

«Մենք ստեղծեցինք մեր կազմակերպությունը՝ մեկուսացումից դուրս բերելու հաշմանդամություն ունեցող անձանց և ապահովելու նրանց հավասար հնարավորությունները: Նախկինում հույս էինք կապում բարեգործական փոքր օժանդակությունների հետ՝ լավ գիտակցելով ավելի ուժեղ կազմակերպություն ունենալու անհրաժեշտությունը, որպեսզի շարունակաբար և կայուն կերպով լուծենք հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց խնդիրները: Այդ պատճառով կազմակերպական բարելավման, ինստիտուցիոնալ դրամաշնորհատուներ ներգրավելու և հաղորդակցությունն ու տեսանելիությունը զարգացնելու մասին գիտելիքը դարձավ գերակա առաջնահերթություն:

Կայունության ռազմավարության մշակման նպատակով ֆինանսավորման դիմելիս նրանք որոշեցին խնդրել օժանդակություն ամենահրատապ կարիքի՝ հաղորդակցության և տեսանելիության համար: ՀԻՀՀ-ն ուներ սոցիալական ձեռնարկություն՝ «ՀԻՀՀ սթայլը», որտեղ աշխատում են հաշմանդամություն ունեցող անձինք՝ ապահովելու համար իրենց տնտեսական ներառումը և որոշակի եկամուտ: ԶՀԿ-ն կարիք ուներ բարելավելու իր արտադրանքի հանրահռչակումը: ՀԻՀՀ-ը կազմակերպեց գրաֆիկական դիզայնի, տեսա-, լուսանկարահանման և մոնտաժի դասընթացներ: Ձեռք բերեց անհրաժեշտ սարքեր, որպեսզի հենց կազմակերպությունում ունենա հաղորդակցության և տեսանելիության ծառայությունն այլոց տրամադրելու հնարավորություն:

«Դեպո դրամաշնորհը փոքր էր, բայց այն վստահություն ներշնչեց և ևս երկու աշխատակցի ընդունեցինք, ինչը նշանակալի առաջընթաց է, – ասում է Անուշը: – «Հետամուտ էինք նաև ռազմավարական այլ նպատակների. սկսեցինք հանրաֆինանսավորման արշավ և ստացանք մեր սեփական, ընդարձակ գրասենյակային տարածք, ինչը կարևոր է կայունության համար: Այժմ ունենք ավելի շատ ծառայություններ և մեր սոցիալական ձեռնարկության արտադրանքի ավելի լավ հանրահռչակում, ինչը մեզ «թևեր» է տալիս էլ ավելի հեռուն թռչելու, մեր ծառայությունները հասանելի դարձնելու հավասար հնարավորությունների կարիք ունեցող ավելի շատ մարդկանց:

Չարգացման մարաթոն

Հրագրան քաղաքում Մարինե Եգորյանն ու Նրա թիմը վերջերս բացեցին «Երեխայի և ընտանիքի զարգացման» բարեգործական ՀԿ-ի գրասենյակը: Մարինեն կազմակերպություն հիմնեց, որովհետև հատուկ կարիքներ ունեցող իր երեխային մեծացնելիս ունեցել էր բազում դժվարություններ և հասկացել, որ նման խնդիրների հանդիպող ծնողները կարիք ունեն ավելի լավ տեղեկացվածության և աջակցության:

Մարինեն իր շուրջը հավաքեց հաշմանդամություն ունեցող երեխաների՝ կազմակերպելով միջոցառումներ և բարեգործական արշավներ: Մեկ տարի հետո դիմեց Դեպո-ին, որպեսզի հիմնի այնպիսի կազմակերպություն, որը կունենա անհրաժեշտ գործելակերպերը և ընթացակարգերը՝ շահելու դրամաշնորհատուների և համայնքի վստահությունը: Կարճ ժամանակ անց հավաքագրեց հինգ աշխատակցի և ութ կամավորի, մշակեց եռամյա ռազմավարական ծրագիր, հաղորդակցության ռազմավարություն և ձեռնարկեց ակտիվ ֆոնդահայթայթում:

Հիմնադրամը կազմակերպեց բարեգործական մարաթոն՝ համայնքում հաշմանդամություն ունեցող երեխաների կարիքների մասին իրազեկությունը բարձրացնելու համար: Հանրաֆինանսավորման միջոցով գոյացած գումարը հիմնադրամի «վստահության կապիտալը» դարձավ: Շուտով սկսեց համագործակցել տեղական կառավարման մարմինների հետ և գրասենյակային տարածք ստացավ տասնհինգ տարի ժամկետով:

Առօրյայից անդին տեսլական

Գործում ԵՀՀ-ն սատարում է «Սոսե» ԶՀԿ-ին, որն առաջ է մղում կանանց իրավունքները, գեղերային հավասարությունը և վերարտադրողական առողջությունը: Այդուհանդերձ բնակչությունը մեծապես կապված է ազգային ավանդույթներին, ինչը երբեմն կարող է հանգեցնել խիստ հայրիշխանության և կանանց հիմնարար իրավունքների խախտման. այստեղ, ինչպես և Հայաստանում այլուր, լինում են նաև ընտանեկան բռնության և խտրականության դեպքեր: Կա կանանց իրավագործամբ զբաղվող կազմակերպության կարիք, որը կաշխատի, որպեսզի ավանդույթները նպաստեն լավագույն արժեքների խորացմանը, ոչ թե բռնությանը:

Հիմնադրումից ի վեր «Սոսեն» իրագործում էր ծրագրեր կամավորական ջանքերով: Հիմնադիր Լիանա Սահակյանը դիմեց ԶՀԿ Դեպո-ի ենթադրամաշնորհին, հստակ նկարագրեց զարգացման ուղին, որի ավարտին ԶՀԿ-ն կունենա գրասենյակային տարածք, աշխատակազմի երեք

անդամ, բազմաթիվ կամավորներ և աջակցություն կստանա ևս երեք դրամաշնորհատուներից: Այժմ աշխատակազմը մասնակցում է դասընթացների՝ հմտությունների կատարելագործման և կազմակերպության գործառնությունների շրջանակի ընդլայնման նպատակով: Այդ գործողությունները նկարագրված են ԶՀԿ-ի կայքում՝ www.sose-ngo.am, որը նույնպես ստեղծվեց Դեպո-ի շնորհիվ: ԶՀԿ-ին նաև տրվեց աջակցություն «Սոսե»-ի խորհրդանիշի ու հաղորդակցության ռազմավարության մշակման համար:

ԶՅԿ Դեպո-ի շահառուների թիվը 300-ից ավելի է: Ստացել են մեծ կամ փոքր ծավալի օժանդակություն դասընթացների, քուլչինգի, խորհրդատվությունների տեսքով: Զսանմեկ կազմակերպություն ստացել է ֆինանսավորում, ինչպես նաև լրացուցիչ աջակցություն՝ ուղղված ռազմավարական զարգացմանը, զարգացման հնարավորությունների ճանաչմանը, կառավարման բարելավմանը և առօրեական գործառնություններից անդին տեսլականի ձևավորմանը:

Շահառու ԶՅԿ-ները կարողացան «կարճաժամկետ գոյատևման» ռեժիմից անցնել լայնածավալ մտածելակերպի և ռազմավարության հիման վրա զարգացման ռեժիմի: Ծառայությունները հասանելի դարձան ավելի մեծ թվով շահառուների, արդյունավետ ծրագրերի և ծառայությունների միջոցով լուծվեցին շատ խնդիրներ. ի վերջո սա նպաստում է երկրի զարգացմանը: Ձեռքբերումները մնայուն են, կայուն և շարունակական, որովհետև Դեպո-ն, ինչպես ասացվածքն է ասում, ԶՅԿ-ներին ոչ թե «ձուկ» է նվիրաբերել, այլ «ձկնորսական կարթ»:

«ԶՅԿ Դեպո. ԶՅԿ-ների պարզացման ծրագիր»-ը հնարավոր է դարձել ամերիկյան ժողովրդի աջակցությամբ՝ ԱՄՆ Միջազգային պարզացման գործակալության ծրագրի շնորհիվ (ԱՄՆ ՄՁԳ): Ծրագրի բովանդակությունն ու դրա շրջանակում արտահայտված տեսակետները բացառապես Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամիսն են և կարող են չհամընկնել ԱՄՆ ՄՁԳ-ի կամ ԱՄՆ կառավարության տեսակետների հետ: